

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi – Journal of Social Sciences
Cilt / Volume: 2008-2 Sayı / Issue: 17

OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLEBİLİRLİĞİ

Aslı TAYLI*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, okullardaki rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin değerlendirilmesinde ve etkililiğinin ortaya konmasında kullanılan psikolojik danışmada “değerlendirme” kavramını tanıtmaktır. Danışmanlık hizmetlerinin değerlendirilebilirliği konusu alanla ilgili yayınlarda 1970 yıllardan sonra sıklıkla ele alınmaya başlanmıştır. Danışmanlık hizmetlerinin değerlendirilmesinin en temel amaçları, psikolojik danışmanlarca sunulan hizmetin kalitesinin artırılması, hizmetlerinin etkililiğine ilişkin ipucu elde edilmesi ve danışmanların profesyonel algılarının desteklenmesidir. Okul danışmanlık programının değerlendirilmesinde, toplanan bilginin türüne ve öğrenci, öğretmen, evebeyn, yönetici gibi bilgi kaynaklarına bağlı olarak çok değişik değerlendirme yolları mevcuttur. Bu değerlendirme metodlarının en önemlileri, ihtiyaç analizi, zaman analizi, sınıflandırma yöntemi, okul danışma kurulu, psikolojik danışmanlık vaka notları, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini öğrencilerin değerlendirmesi, rehberlik ve danışmanlık programını öğretmenlerin değerlendirmesi, değerlendirme konferansları, yazılı değerlendirme raporları, okul panosunda sunum, öğretmen sunumları, toplumsal ilişkiler ve toplumu bilgilendirme etkinlikleri, psikolojik danışman portfolyo metodu ve akran grup süpervizyonudur. Son olarak, değerlendirici bilgilerin toplanmasının önündeki engeller ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri, Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi, Değerlendirme Sorumluluğu, Değerlendirme Yolları, Değerlendirme Sonuçlarının Sunulması.

ACCOUNTABILITY EFFORTS FOR GUIDANCE AND COUNSELLING SERVICIES

ABSTRACT

The purpose of this article is to introduce the concept of accountability which is used for evaluation and to show its effectiveness in counseling and guidance services at schools. The topic of accountability was frequently appeared in professional literature after 1970's. The aim of using accountability activities are to improve the counseling services, to provide evidence for its effectiveness and to enhance professional image of counseling. There are a variety of ways for evaluating school counseling programs,

* Yrd. Doç. Dr., Muğla Üniv., Eđt. Fak., Eđt. Bil. Böl. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD.

depending on the types of collecting data and the consumers groups as students, teachers, parents, administrators and others. Some of the them are, need assessment, time analysis, tabulation activities, school advisory committee, counseling case notes, student evaluation of counseling, teacher evaluation of counseling program, accountability conference, formal written report, school board presentation, teacher presentation, public relations and public information activities, counselor portfolio method, and peer group supervision. Finally, the barriers of collecting accountability data are discussed in the last part of the article.

Key Words: School Guidance and Counseling Services, Evaluation of Guidance and Counseling Services, Accountability, Ways of Accountability, Presenting Accountability Data.

Okul Psikolojik Danışmanlarının Rehberlik Hizmetlerini Değerlendirme Sorumluluğu

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin eğitim sistemine dahil olmasından itibaren, bu hizmetlerle ilgili amaçlanan sonuçların alınıp-alınmadığı, hizmeti sunan psikolojik danışmanların önemdediği bir boyut olagelmıştır. Günümüzde psikolojik danışmanların sundukları hizmetin sonuçları ve niteliği konusunda bilgi vermesi, mesleklerine ve hizmet sundukları bireylere karşı bir sorumluluk olarak nitelendirilmektedir. Bu anlayışın yerleşmesi ve uygulamaya aktarılmasına eşlik eden gelişmeleri, meslekleşme sürecinin başından itibaren görmek mümkündür. Örneğin, 1920'lerde bazı çalışmacılar tarafından rehberlik hizmetlerinin hangi yöntemlerle değerlendirilebileceği, yanlış ya da doğru hizmet sunulup sunulmadığının nasıl anlaşılacağı sorgulanmış, rehberlik hizmetleri bağlamında tamamlanması gereken belli başlı görevler belirlenmiş, değerlendirmeye ilişkin ilk standartlar önerilmiştir (Gybers, 2004). 1930'lara gelindiğinde, rehberlik hizmetlerinin hangi sonuçları sağlaması gerektiği daha ayrıntılı olarak ele alınmaya başlamıştır. Bu bağlamda rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesinde, burs-maddi destek standartlarının artması, öğrenciler arasındaki daha üst bir ahlaki anlayış, tüm okul yaşamının daha nitelikli hale gelmesi, daha az öğrenci başarısızlığı, genç öğrencilerin gelecek hakkında daha iyi bilgilendirilmeleri, mezun olan öğrencilerin toplumsal yaşama, iş yaşamına ve üniversite yaşamına daha iyi uyum yapması, daha az disiplin sorunu, okula devamsızlık sorununun azalması ve daha iyi çalışma alışkanlıklarının kazanılmış olması gibi olumlu gelişmeler ölçüt olarak önerilmiştir. Daha sonraki 1940, 1950 ve 1960'lı yıllar boyunca bu konu önemini korumakla birlikte, bu yıllar, dikkatlerin, bu hizmetlerin yerine getirilmesine aracılık edecek psikolojik danışmanların eğitimi konusuna ve de rehberlik hizmetleri aracılığıyla ulaşılmaya çalışılan hedeflerin hangi yollarla değerlendirilebileceğine yöneldiği yıllar olmuştur (Gybers, 2004).

Tarihsel olarak rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi ve başkalarına sunulması konusunda asıl patlamanın yaşanması 1970'li yıllara rastlamıştır (Baker, 2000; Gysbers, 2004; Borders & Drury, 1992). Bu artışta Arbuckle'ın

(1970) yazmış olduğu “Danışmanlara Okullarda Gerçekten İhtiyaç Var Mı?” adlı makalesi katalizör görevi görmüştür (akt: Baker, 2000; 301). Böylesi bir başlık ile Arbuckle, okul danışmanlarının aldıkları eğitim ile sundukları hizmet arasındaki boşluğa profesyonel kimliklerine yeterince bağlılık göstermemelerine ve çalışmalarının etkililiğini gösterme çabalarının olmamasına dikkat çekmek istemiştir. Buradaki temel kaygılardan biri, danışmanlık hizmetlerinin herhangi bir uzman tarafından yerine getirilebilecek bir hizmet olmayıp, doğrudan eğitim alan uzmanlar tarafından sunulması gereken ve fark yaratan bir hizmet olduğunun ispatlanmasıdır (Baker, 2000; 301). Rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi ve etkililiğinin gösterilmesi çabalarında uyanık niteliğindeki bu gelişmelerin yanı sıra, bir diğer gelişme, Amerika Birleşik Devletlerinde okulları finanse eden yerel yönetimler ve bölgesel yapılanmanın, yapılan harcamaların geri dönüşünü görmek istemeleridir (Borders & Drury, 1992; Schaffer & Atkinson, 1983; Myrick, 2003). Bu istek, sunulan rehberlik hizmetlerinin etkililiğinin ispatlanması talebidir.

Bu aşamada, rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi kavramının yanı sıra bu hizmetlerin sonuçlarının taraflara sunulması, yani hizmetler konusunda “hesap verilebilirlik” ya da “sonuçları değerlendirme sorumluluğu” olarak çevrilebilecek “accountability” kavramı gündeme gelmiştir. Sunulan hizmetin sonuçlarını değerlendirme sorumluluğu (hesap verilebilirlik) okul danışmanlık programının etkililiğinin, ihtiyaç analizi ve hizmetlerin değerlendirilmesi yoluyla ortaya konması ve sonuçların başkalarıyla paylaşılması olarak tanımlanmıştır. Bu bir yerde sunulan hizmetlerin etkililiğinin ortaya konmasıdır (Baker, 2000:300) Bu psikolojik danışmanların kendi uzmanlık alanlarına ve hizmet sunduklarına taraflara yönelik temel bir sorumluluğudur. Bir başka tanımlama da ise kavram, okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin etkililiğinin, başkalarına ölçülebilir ve kıyaslanabilir ölçütlerle gösterilmesi olarak ele alınmıştır (Brott, 2006). Bu, istenilen ve hedeflenen bir sonucun üretilip-üretilemediğinin ortaya konmasıdır. Çok zaman hesap verilebilirlik kavramı, “değerlendirme”(evaluation) kavramıyla birbirinin yerine kullanılabilirse de, değerlendirmede psikolojik danışmanın sunduğu hizmete ilişkin bilgi toplaması, hesap verilebilirlikte ise, topladığı bilgileri uygun bir yolla başkalarına sunması söz konusudur (Baker, 2000;300). Bu hizmetlerin sonuçlarına ilişkin hesap verilmesi gereken kişiler ise, rehberlik hizmetinin bir şekilde muhatabı olan taraflardır. Okul ortamında bu hizmetlerin tarafları öğretmenler, öğrenciler, veliler, idareciler ve toplumdaki ilgili diğer kimselerdir.

Öte yandan, rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi ve hesap verilebilirliği iki açıdan özellikle desteklenmektedir. Bunlardan birincisi, okulda sunulan hizmetlerin değerlendirilmesi konusuna psikolojik danışmanların gereken önemi vermemeleridir. Sunulan hizmetlerin amacına ulaşıp, ulaşmadığının değerlendirilmemesi, rehberlik hizmetlerinin tamamlanmasını engellemekte, sonucu incelenmeksizin, belirsiz, boşluğa sunulan hizmetler olarak kalmasına neden olmaktadır. Değerlendirme hizmetleri aracılığıyla bu

eksikliğin giderilmesi hedeflenmektedir. Bir diğer neden ise, değerlendirmenin sunulan hizmetin niteliğini artırmaya yardım etmesidir (Fairchild & Zins, 1986). Rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi, bir anlamda hem programın, hem de kişinin değerlendirilmesi demektir. Değerlendirme aracılığıyla psikolojik danışmanın sunduğu hizmetlerin niteliğinin artması, sunulan hizmetlerin zayıf ve güçlü yönlerinin keşfedilmesi, böylece psikolojik danışmanın profesyonel gelişiminin hızlanması beklenmektedir (Fairchild & Zins, 1986; Gibson & Mitchell, 1999, Fairchild, 1993; 1995).

Rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesine yönelik çalışmaların artması gerektiğini destekleyen Myrick'e (2003) göre, danışmanlar odalarından çıkmalı ve çalışmaları hakkında daha çok bilgi vermelidir. Diğer insanlara, sunmuş oldukları hizmetlerle ilgili olarak, eğitimsel sürecin nasıl bir parçası olduklarını ve öğrencilerin daha etkili ve yetkin öğrenenler olmalarına nasıl yardım ettiklerini göstermek zorundadırlar. Myrick'e göre bu değerlendirme ve sonucu sunma süreci, aynı zamanda danışmanların kendisi için de rahatlatıcı olmaktadır. Böylece danışmanlar kendi hikâyelerini anlatma ve ne bildiklerini, ne yapabildiklerini gösterme olanağı bulmaktadırlar. Yine bu değerlendirme ve sonuçlarını sunma çalışmaları aracılığıyla danışmanlar, yapılanlar ve yapılması gerekenler hakkında hem hesap verebilme, hem de hesap sorabilme şansı elde etmektedirler. Bu sayede psikolojik danışmanlar daha görünür, bilinir olmakta ve daha çok destek alabilmektedirler (Myrick, 2003).

Psikolojik danışmanların sunmuş oldukları hizmetleri değerlendirmeleri ve taraflara duyurmaları psikolojik danışmanlık alanındaki kurumsal yapılar tarafından da desteklenmektedir. Örneğin, Amerikan Eğitim Sisteminde kabul edilen "Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın" (No Child Behind Left Act) anlayışı ve akımı 1990'lardan sonraki öğrencilerin akademik başarısına odaklanan anlayışı yansıtmaktadır. Psikolojik danışmanların, öğrencilerin öğrenmesine odaklanması ve sonuçlarının etkililiğini taraflara göstermesi gerektiğini savunan anlayış, Amerikan Okul Psikolojik Danışmanlar Derneği'nin de (ASCA) önemsendiği bir boyutu yansıtmaktadır (Isaacs, 2003). Adı geçen dernek, ulusal bir model geliştirerek, değerlendirme ve sonuçları sunma çalışmalarının çerçevesinin nasıl olması gerektiği, danışmanlık hizmetleri aracılığıyla öğrencilerde hangi değişimlerin amaçlandığı ve bunları değerlendirme aşamasında karşılaşılabilecek sorunları ele almıştır. Aynı şekilde, rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi ve sonuçlarının duyurulması, Amerika'da psikolojik danışmanlık mesleğinin akreditasyonunu sağlayan grup (Council for the Accreditation of Counseling and Related Educational Programs-CACREP) tarafından da desteklenmektedir. Bu gruba göre, danışmanlık hizmetlerinin değerlendirilmesi ve taraflara sunulması, bu hizmet grubunun akreditasyon standartlarını yansıtmak suretiyle, alandaki son gelişmeleri gözler önüne serecektir (Brott, 2006).

Psikolojik danışmanların sunmuş oldukları hizmetleri değerlendirirken akılda bulundurmaları gereken üç temel soru, öğrencilerin ihtiyaçlarının neler

olduğu, bu ihtiyaçları karşılamak için neler yapılabileceği ve danışmanın yapmış olduğu müdahalelerin hangi değişiklikleri sağladığıdır (Myrick, 1990). Bu ilkeler, okulda sunulan hizmetlerin değerlendirilmesinin hangi temeller üzerine oturtulması gerektiğini göstermektedir. Öte yandan bu değerlendirme süreci rastgele, gelişigüzel yapılacak bir uygulama değildir. Psikolojik danışmanların sunmuş oldukları hizmetleri nasıl değerlendireceği ve hangi değerlendirme yollarını kullanabileceği konusunda temel bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir (Fairchild, 1990; 1995). Öte yandan bu hizmetleri yerine getirenlerin, hizmete yönelik akılda tutmaları gereken bazı temel ilkeler de bulunmaktadır. Etkili bir değerlendirme yapmak isteyen bir psikolojik danışmanın bu ilkeleri bilmesi ve uygulamada rehber olarak alması gerekmektedir. Gibson'a (1977) göre, etkili bir değerlendirme, program hedeflerinin farkında olmayı, geçerli değerlendirme ölçütlerini, hizmet sunulan bütün kişilerin katılımını, sonuçlardan geri bildirim olarak yararlanmayı, değerlendirmenin planlı ve sürekli olarak yapılmasını ve son olarak, olumluya odaklanmayı gerektirmektedir (akt: Gibson & Mitchell, 1999; 427).

Rehberlik Hizmetlerini Değerlendirme Yolları

Rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesinde, ihtiyaç analizi, zaman analizi, tabakalama yöntemi, vaka notları, öğrenci, öğretmen ve veli değerlendirmesi, akran süpervizyonu gibi çok değişik değerlendirme yolları bulunmaktadır (Borders, 2001; Fairchild, 1995; Rhyne- Winkler, 1996). Psikolojik danışmanlar, bu değerlendirme yollarından bazılarını daha çok, bazılarını daha az olmak üzere sundukları hizmetleri değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadırlar (Fairchild, 1993, Fairchild & Zins, 1986). Ülkemizde danışmanlık hizmetlerinin hangi yollarla değerlendirildiği ve değerlendirilen hizmetlerin sonuçlarının hangi oranda hizmet sunulan taraflara sunulduğu konusu bilinmemektedir. Bu konudaki tek belirti, Milli Eğitim Bakanlığınca 2001'de yenilenen Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri, ikinci yönetmeliğinin işaret ettiği bazı yaptırımlardır (MEB, 2001). Buna göre okul psikolojik danışmanları, her yıl haziran ayı içerisinde sunmuş oldukları rehberlik hizmetlerine ilişkin raporu okul müdürlüğü aracılığıyla bağlı buldukları Rehberlik Araştırma Merkezine (RAM) iletme zorundadırlar. Yönetmelikteki ikinci vurgu ise, her okulda okul müdürü başkanlığında, "Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Kurulu"nun oluşturulmasıdır. Bu kurul aynı zamanda rehberlik hizmetlerinin sonuçlarının konuşulduğu, değerlendirildiği yönetsel bir birimdir.

Ülkemizde uygulamada danışmanların sundukları hizmetleri nasıl değerlendirdiği ya da hizmetlerle ilgili hesap verilebilirlik adına neler yaptığına dair sistematik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak, bu açıdan diğer ülkelerde yapılan çalışmalar da çok sınırlıdır. Burada örnek olması açısından, Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan geniş çaplı iki tarama, ayrıntılarıyla ele alınacaktır. Bu çalışmalardan ilki, 1984 yılında yapılmış ve araştırmacılar,

Amerikan Okul Psikolojik Danışmanlar Birliğine (American School Counselor Association-ASCA) üye 500 okul psikolojik danışmanına rastlantısal bir seçimle ulaşımlardır (Fairchild & Zins, 1986). Bu çalışmalardan ikincisi ise, aynı düzenlemeyle 1990 yılında yapılmıştır (Fairchild, 1993). Her iki çalışmada amaç, rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesinde ve sunulmasında psikolojik danışmanların hangi yöntemleri kullandığı, hangi tür bilgilerin toplandığı ve bu bilgilerin nasıl kullanıldığı, bilgilerin muhatabının kimler olduğu, bilgilerin nasıl paylaşıldığı, bilgileri derlemenin önündeki engellerin neler olduğu ve değerlendirme yollarının nereden öğrenildiği gibi bilgileri derlemektir (Fairchild & Zins, 1986). İkinci çalışmada ise, bunlardan farklı olarak, zamana bağlı değişimleri ortaya koymak da hedeflenmiştir (Fairchild, 1993). Buna göre 1984 yılındaki birinci değerlendirmede, okul danışmanlarının %55'i değerlendirme ve bu bilgileri sunma çalışmaları yaparken, 1990 yılında oran %67'e yükselmiştir ve aradaki artış, istatistikî olarak anlamlıdır. Çalışmalarda bu görevi yerine getirenlerin uygulamaları dikkate alındığında şu sonuçlara ulaşılmıştır: psikolojik danışmanlar en çok "sayısal" verileri toplamakta, bunu sırasıyla "sürece" ve "sonuca" ilişkin nitel veriler izlemektedir. Bilgilerin toplanmasında en çok tabakalama yöntemi, derecelendirme ölçekleri ve anketler kullanılmaktadır. Görüşme tekniği nispeten daha az tercih edilmiştir. Bu boyuttaki anlamlı artışlar, zaman analizi yönteminin kullanımının %43'den %60'a, akran süpervizyonu değerlendirmesinin %8'den, %20'ye yükselmesidir. Değerlendirici bilgiler, en çok öğrencilerden, sonra sırasıyla öğretmenlerden, yöneticilerden, okul çalışanlarından ve diğer insanlardan toplanmıştır.

Araştırmadaki diğer bir boyut, bilgilerin taraflara nasıl iletildiği ile ilgilidir. Her iki çalışmada da sonuç, en çok okul müdürlerine ve resmi değerlendirme yazısı ile iletilmektedir. Bunu, okul kurulunda sunma, öğretmenlere yönelik yayınlarda sunma, bölgesel yayınlarda sunma gibi uygulamalar takip etmiştir. Araştırmada araştırılan bir diğer boyut, bilgilerin hangi amaçlarla kullanıldığıdır. Bu boyutta her iki çalışmada benzer oranlar söz konudur ve anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır. Buna göre, danışmanlar bu bilgileri kendilerinin etkililiğini göstermek için kullanmaktadır. Bilgilerin kullanılmasında ikinci en önemli neden, sunulan hizmetlerin geliştirilmesi, iyileştirilmesidir. Sunulan hizmetlerin çeşitliliğini, hizmetten yararlanan ya da hizmetten etkilenen taraflara göstermek ve hangi hizmetleri yerine getirdiklerine dair iletişim, paylaşım ortamı oluşturulmasını sağlamak ve de bu taraflardan gelecek olan geribildirimlerin, daha sonraki sunulacak hizmetlerin planlanmasında kullanılacağı mesajını iletme, bu sürecin diğer amaçlarıdır. Araştırmada bu bilgilerin neden toplandığı da sorulmuştur. Danışmanlar öncelikle, bunun kendi gelişimlerini sağlamak adına kişisel bir tercih olduğunu belirtmişlerdir. Ardından, gelecekteki hizmetleri planlama ve bölgesel eğitim ofisine sonuç iletmenin gereği olarak bu bilgileri derlediklerini belirtmişlerdir. Psikolojik danışmanlara değerlendirmeye ilişkin bilgileri nerelerden edindikleri, öğrendikleri de sorulmuştur. Buna göre, konu ile ilgili yayınlarda, arkadaşlar,

üniversitedeki dersler, alanla ilgili kurslar, konferanslar ve Eğitim Bakanlığının sağlamış olduğu eğitim fırsatları bilgi kaynaklarını oluşturmaktadır. Hizmetlerin değerlendirmesinin önündeki engellere ilişkin son soruya, danışmanların cevapları, sürece ilişkin bilgilerinin olmaması, yeterince zamanlarının olmaması, bu bilincin yeterince kazandırılmamış olması ve olumsuz sonuçlardan korkmaları gibi nedenler göstermişlerdir. Danışmanların çok az bir kısmı ise, bu çalışmaların gereksiz olduğunu düşündüğünü iletmıştır.

Okul danışmanlık hizmetleri hangi bilgileri elde etmek istediğinize bağlı olarak, çok değişik yollarla değerlendirilebilmektedir. Rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesinde kullanılacak belli başlı yöntemler aşağıda, olumlu ve olumsuz yönleri ile kısaca tanıtılmıştır (Borders, 2001; Fairchild, 1995; Rhyne- Winkler, 1996);

1-İhtiyaç Analizi: Temel hedef öğrenci ihtiyaçları olmakla birlikte, öğrencilerden, öğretmenlerden, velilerden ve okul idaresinden anketler ve derecelendirme ölçekleri aracılığıyla rehberlik servisinden beklentilerini ve rehberlik servisinin ele almasını bekledikleri temel sorunların iletilmesi yöntemidir. Bu uygulama danışmanların çalışması gereken boyutları gösterir.

2- Danışma Komitesi; Okulda kuralları ve danışmanlık hizmetleri ile ilgili olduğu kabul edilen aileler, toplumdaki diğer çalışanlar ve işyeri sahipleri, öğretmenler, öğrenci kurulundan temsilciler, yöneticiler, stajyer danışmanlar ve okul danışmanlarından oluşan bir komitenin uygulamalarda destekleyici ve değerlendirici bir rol üstlenmesi demektir.

3- Tabakalama Yöntemi: Rehberlik hizmetleri bağlamında verilen her bir hizmet grubunun, hangi sıklıkta verildiğinin belirlenmesi amaçlanır. Yapılan psikolojik danışma oturum sayısı ve psikolojik danışma hizmetinin verildiği öğrenci sayısı, ana-baba eğitim sınıfları, sınıf rehberlik etkinlikleri, ana-baba konferansları, yapılan öğrenci değerlendirme hizmetleri gibi uygulamalar göz önünde bulundurulacak ölçütleridir.

4- Zaman Analizi: Zaman analizi yöntemi, danışmanlar tarafından en sık kullanılan değerlendirme yollarından biridir. Yöntemi, danışmanların vermiş olduğu hizmeti zaman-görev çizelgesi bağlamında, farklı görev birimlerine göre bir çerçeveye yerleştirmesi demektir. Bu uygulamada psikolojik danışmanın günün sonunda hizmet gruplarına göre gününü nasıl geçirdiğini yazması gerekmektedir. Psikolojik danışman bu sayede zamanı etkin kullanma becerisine sahip olmakta, diğerlerine vaktini nasıl geçirdiğini gösterir bir veri sunarak, profesyonel imajını güçlendirmektedir.

5- Psikolojik Danışmanlık Vaka Notları: Psikolojik danışma vaka notları danışmanlık sürecine ilişkin bilgilerin organize edilmesini ve kaydedilmesini gerektirmektedir. Bu uygulama sayesinde psikolojik danışman, süreci daha kolay izleyebilmekte; unutmaların ve gereksiz tekrarları önüne geçilmekte ve öğrencilerin genel sorunlarının neler olduğu konusunda danışma sürecine ilişkin tutulmuş notlardan yararlanmak mümkün olmaktadır.

6- Rehberlik Hizmetlerini Öğrencilerin Değerlendirmesi (6-12 Sınıflar):

Okulda sunulan hizmetlerin etkililiğinin öğrenciler tarafından, derecelendirme ölçekleri, anketler ya da görüşmeler yoluyla değerlendirilmesidir. Öğrencilerin değerlendirmesi danışmanlık hizmetlerinin güçlü yönlerini ve hangi alanlarda yeniden düzenlemeye ya da güçlendirmeye ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

7- Rehberlik Hizmetlerini Öğretmenlerin Değerlendirmesi: Öğretmenlerden alınan isim belirtmeden yazılmış, kısa ve yapılandırılmış bir değerlendirme, sürecin tam olarak anlaşılmasında bir boyutu tamamlamaktadır. Öğretmenlerin hizmetlerin etkililiğine ilişkin kendi görüşlerinin alınması ve daha iyi hizmet için öneri istenmesi, onların sürece aktif olarak katıldıklarını, onların düşüncelerinin önemsendiği hissi yaratmakta, danışmanlar ve öğretmenler arasında saygıya dayanan, duygusal bir bağın kurulmasına yardım etmekte, sorunların yalnızca danışmanın değil, sistemin sorunu olarak görülmesini ve sahiplenilmesini sağlamaktadır.

8- Değerlendirme Konferansları: Okul idaresi ve ilgili diğer kişilerin katılımı ile okulda sunulan danışmanlık hizmetlerinin güçlü yönleri, eksik yönleri ve daha iyi hale getirilmesi için önerilerin alınacağı ve psikolojik danışmanın hizmetlerin sonucuna ilişkin bilgi verdiği toplantılardır. Toplantıda taraflar uygulamaya ilişkin işlevsel öneriler getirebilmekte ve danışmanlık uygulamalarına ilişkin gözlemediği aksaklıkları iletebilmektedir.

9- Velilerin Rehberlik Hizmetlerini Değerlendirmesi: Öğrencileri en yakından tanıyan, sorunlarını ve ihtiyaçlarını en iyi bilen taraflardan biri kuşkusuz velilerdir. Okullarda velilerin katılımını gerektiren uygulamalar giderek artmaktadır. Bu uygulamalar velilere okulda hizmetlerin tarafı olarak yer verildiği, görüşlerinin önemsendiği mesajını vermekte ve işbirliğine daha açık olmalarını sağlamaktadır.

10- Formal Yazılı Raporlar: Psikolojik danışmanların okulda sunulan rehberlik hizmetlerine ilişkin, değerlendirme sonuçlarını bütünlendirici ve özetleyici bir rapor ile taraflara sunmasıdır. Böyle bir raporun, değerlendirmeyi içeren işlem yollarını, verilen hizmete ilişkin sınıflandırılmış verileri, değerlendirme verilerini, sonuçların tartışılmasını, sistem desteği için gereken değişiklik ihtiyacını ve de değerlendirme için kullanılan ölçme araçlarının birer örneğini içermesi beklenmektedir. Psikolojik danışmanın sunmuş olduğu bu rapor, hizmetlerin görülebilirliğini artırdığı gibi, danışmanın profesyonel imajını da güçlendirmektedir.

11- Okul Kurulunda Sunum: Danışmanların düzenli olarak belli aralıklarla toplamış oldukları bilgileri, okul kurulunda belli aralıklarla sunması uygulamasıdır. Okuldaki rehberlik hizmetlerinin gidişatı ile ilgili yapılan bu bilgilendirme, karşılıklı görüş alışverişiyle hizmetlerin daha iyi hale getirmesine yardımcı olur. Aynı zamanda, yanlış ya da eksik bilgiye sahip olabilen kurul üyelerinin, danışmanlık bütçesini ve de politikalarını belirleyici kararlarında ve psikolojik danışmanın bazı değişiklik ve yenilenmesi gereken uygulamalarda belirleyici olabilir. Amaç rehberlik hizmetlerinin felsefesini ve uygulamalarını doğru tanıtmaktır.

12- Öğretmen Sunumları: Öğretmen sunumları için uygun zamanın okul idaresi tarafından ayarlanması ve önceden duyurulması gerekmektedir. Tabakalama yöntemine göre sınıflandırılmış, sunulan hizmetlere ilişkin bilgi kısaca sunulmalı, rehberlik hizmetleriyle ilgili yenilik içeren kısımlar öğretmenlere açıklanmalı ve sonraki zaman dilimine ilişkin olası gelişmeler duyurulmalıdır. Bu toplantıların en önemli faydası, öğretmenlere danışmanlık hizmetleriyle ilgili sunacakları katkılarının ve hizmetlerin sunulmasına ilişkin görüş ve önerilerinin değerli olduğu mesajını vermesidir. Toplantılarda öğretmenler de, rehberlik hizmetlerinin kalitesini takip ettikleri, psikolojik danışmanın çalışmalarını değerlendirmesini ve tanıtmasını bekledikleri mesajlarını vermektedirler. Öğretmen sunumları, danışmanların görevlerinin başında oldukları mesajını eğitimin taraflarına ileterek, kendi profesyonel kimliklerini güçlendirme şansı verdiği için de önemlidir.

13- Toplumsal Kurumlarla İlişkiler ve Toplum Bilgilendirme Etkinlikleri: Psikolojik danışmanın yapmış olduğu hizmetleri ve mesleğinin gereklerini toplumdaki diğer kesimlere tanıtması, alanın tanınmasına yönelik bilgi eksikliklerini giderebilme ve rehberlik hizmetini yerine getirirken birlikte çalıştıkları öğretmen, veli, öğrenci gibi taraflarla işbirliği yapma şansını yükseltmektedir. Bu amaçla psikolojik danışmanlar, öğretmen toplantıları, veli grupları, öğrencilerin çıkarına olan bölgesel düzenlemeler, toplantılar ve sivil toplum kuruluşlarının organizasyonlarını kendi mesleklerinin tanınması, kabul edilmesi ve anlaşılması için kullanabilirler. Okul gazetesinde, velilere yönelik gazetelerde ve toplumsal yerel gazetelerde bilgi paylaşmak da, danışmanlık hizmetleri ve hizmetlerin sonuçları hakkında bilgi verme konusunda oldukça etkili bir yoldur.

14- Akran Süpervizyonu: Psikolojik danışmanın sunmuş olduğu hizmetleri değerlendirme yolu olarak, kendi meslektaşlarından süpervizyon almasıdır. Meslektaş dayanışması da sağlayan bu paylaşım, diğer psikolojik danışmanların, hedef psikolojik danışmanın hizmetlerini eleştirel bir bakış açısı ile gözetmesi ve denetlemesidir. Toplantılarda, destekleyici, açık ve dürüstlüğe dayanan bir ilişki geliştirilmesi ve her üyenin duruma ilişkin geribildirim vermesi beklenmektedir. Amaç, üyelerin birbirine rol modeli olması ve uygulamalarına yönelik farkındalıklarının artırılmasıdır.

15- Psikolojik Danışman Portfolyoları: Portfolyo, kişilerin zaman içerisinde üretmiş olduğu ürünleri biriktirmek suretiyle, etkiliğini ispatlaması olarak tanımlanmaktadır. Zaman içinde yaptığı çeşitli çalışmalarını gösteren koleksiyon, kişinin yeteneklerini, yetkin olduğu alanları göstermektedir. Başlangıçta eğitim ortamında öğretmenlerden talep edilen kişisel portfolyoların oluşturulması isteği, zamanla psikolojik danışmanlara da yansımıştır (Rhyne-Winkler, 1996). Psikolojik danışmanların bu kişisel dosyalarının, kişisel bilgiler, eğitim bilgileri, becerileri, uygulamaya ilişkin planları ve dokümanları içermesi beklenmektedir. Diğer bütün yöntemlerde olduğu gibi kişisel portfolyo yönteminin de, psikolojik danışmanların kişisel ve profesyonel gelişimlerine

katkı sağlayacağına inanılmaktadır. Kişisel portfolyonun gerektirdiği kişisel beceriler, kişilerin becerilerini geliştirme ve yeni beceriler edinme konusunda güdüleyici olabilmektedir. Uygulama, danışmanın kişisel ve profesyonel kimliğini de güçlendirmektedir.

Değerlendirmenin Önündeki Engeller

Psikolojik danışmanların sunmuş oldukları hizmetin etkililiğini bilimsel verilerle desteklememeleri büyük bir eksiklik olarak tanımlanmaktadır (Lee & Workman, 1992). Psikolojik danışman yetiştiren programlarda, değerlendirme, araştırma, program geliştirme ve program yönetme konusunda yeteri kadar eğitim verildiğini (Campbell & Robinson, 1990) savunan görüşler olsa da, bunların daha çok araştırma boyutuna odaklanmış olması eleştirilmektedir. Örneğin Schaffer ve Atkinson'a (1983) göre, psikolojik danışmanlar eğitimleri sırasında ölçme ve değerlendirme amaçlı çok fazla ders alırken, program değerlendirme için, istatistik, bilimsel araştırma konularında alınan eğitimin nerdeyse yarısı kadar eğitim almaktadırlar. Danışman eğitimindeki bu tercihin yeterince gerçekçi olmadığı savunan yazarlar, öğrencilerin yoğun bir araştırma eğitimi almalarına karşın çalışma hayatında, bir araştırma sürecine çok nadir olarak dahil oldukları, fakat sıklıkla program değerlendirme çalışmaları yapmaları gerektiği bilinmektedirler (Schaffer & Atkinson, 1983). Okullarda sunulan rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin değerlendirilmesindeki en önemli engellerden biri, değerlendirme için gereken eğitimin alınmamış olmasıdır. Bunların dışında, yeterince zamanın olmaması, değerlendirmenin fazla önemsenmemesi ve değerlendirmenin olumsuz sonuçlarından korkulması gibi nedenler sayılmaktadır (Fairchild, 1993; Fairchild & Zins, 1986). Myrick'e (2003) göre, psikolojik danışmanların değerlendirme ve hesap vermeye istekli olmamalarının temelinde şu nedenler yer almaktadır:

Yeterince zamanın olmaması: Okulda çok yoğun bir iş yükü olan okul danışmanlarının ders zili gibi zaman sınırları belli bir çalışma sistemi yoktur. Ayrıca danışmanların, çok zaman çok basit olan ve danışmanlık görevleri içine dâhil edilemeyecek ayrıntılar için her az hazır olması beklenir. Bazen de sıra dışı sorunları olan öğrencilere, olması gerekenden çok daha fazla zaman harcamak zorunda kalabilirler. Okullarda bir danışmanın hizmet sunmakla yükümlü olduğu öğrenci sayısının yüksekliği de göz önüne alınınca, okul danışmanın zamanın çok daha ekonomik kullanılmasının gereği ortaya çıkacaktır. Genellikle danışmanlar, sundukları hizmetleri değerlendirmek için hiç vakitlerinin olmadığını söylemektedirler. Danışmanların iş yükü göz önünde bulundurulduğunda, yapmış oldukları bütün işlerin hesabını vermesi beklenmemektedir. Ancak, rutin olarak yaptığı müdahaleleri belli bir ayrıntıyla değerlendirmesi beklenmektedir.

Değerlendirme için bilgi ve becerinin olmaması: Danışmanlar eğitimleri sırasında, ölçme ve değerlendirmeye ilişkin dersler almaktadır. Fakat

bu, çoğu zaman standart testler ya da öğrenciyi tanımaya yönelik belli başlı, yarı yapılandırılmış tekniklerle sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle danışmalar kendi kişisel değerlendirmeleri için ölçme aracı geliştirmek konusunda kendilerine daha az güvenmektedirler (Myrick, 2003). Yazara göre, danışmanların değerlendirme amaçlı hazırlanmış oldukları kişisel ölçüm araçları çok zaman yeterli olmaktadır. Örneğin bir konuda sadece görünüş geçerliliğine göre hazırlanmış, ölçmek istediği özelliği ölçüyor görünen, beşli derecelendirmeyi gerektiren 10 soruluk bir ölçek, istenilen bir değerlendirme için yeterli kabul edilmektedir.

Schhaffer ve Atkinson'ın (1983) yapmış olduğu çalışmada psikolojik danışmanlar, değerlendirme ve sonuçların sunulması konusunda bilgi edinmek için, eğitsel kurslara, çalıştaylara, paket programlara ve rehberliğe ihtiyaçlarının olduğunu iletmışlerdir. Bu hizmetlerde sürece ilişkin teorik bilgilerin azaltılması, bunun yerine uygulamada karşılaşılabilecek temel bilgileri kazandırıcı örnek uygulamalar ile uygulama sürecinin anlatılmasını istemişlerdir. Danışmanlar, çağdaş, fazla zaman almayan bilgisayar temelli değerlendirme programlarına ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Değerlendirmenin iz bırakıyor olması: Değerlendirme çalışmaları çok zaman danışmanın vermiş olduğu hizmetin ya da bu hizmet konusunda kendi yetkinliğinin iyi ya da kötü şeklinde bir değerlendirmesi gibi algılandığı için tehdit edici bulunmaktadır Ancak değerlendirme işlemi, verilen hizmetler ya da bu hizmetlerin verilme yollarının etkililiği konusunda danışanın geribildirim alması olarak algılanırsa çok daha kabul edilebilir olacaktır. Müdahalenin etkililiğine odaklanmak, danışmanın kendi değerine odaklanmasından çok daha farklı bir kazanımı beraberinde getirecektir. Bu bakış açısı danışmana, etkisiz uygulamaları, değişim ortaya koyamayan müdahalelerde neyin etkisiz ve değiştirilmesi gerektiğini ya da yeniden denenmesi gerektiğini gösterir.

Değerlendirmenin karşılaştırmayı gerektirmesi: Değerlendirme çalışmaları sırasında danışman, kendisine ve kendi beklentilerine yönelmektedir. Öğrencilerden ve öğrenci dışındaki diğer çalışanlardan geribildirim almaya direnç göstermenin bir nedeni de, danışmanın yaptığı her şeyin etkili ve doğru olduğuna inanmasıdır. Bazı danışmanlar da yetersiz olduklarını keşfetmekten korkarlar. Kendileriyle ilgili beklentileri yüksek olan ve mükemmel dışında hiçbir değerlendirmeyi almaya hazır olmayanlar, kişisel olarak yaptıkları işler karşılaştırılırsa, cesaretleri kırılabilmektedir.

Sonuçları ölçmenin zor olması: Öğrencilerin okula devamı, disiplin cezası, ev ödevleri gibi görünen ölçütleri olan, durumları anlamlandırmak çok zaman kolaydır. Ancak, anketler, derecelendirme ölçekleri gibi bilgi toplama araçları, daha soyut ölçümlere yöneliktir ve kişisel görüş ve algılamalardan etkilenmektedir. Danışmanlar öğrencilerin okula uyumunda ya da sınıf performansı üzerinde anlamlı katkılarda bulunabilirler. Bu olumlu katkıları değerlendirmek ve kredilendirmek genel ölçüm araçlarıyla pek mümkün olamamaktadır. Öğretmenler öğrencilerin akademik başarıları ve bilgi

edinimleri konusunda bütün bir gün çalışmaktadırlar. Danışmanların öğrencilerle kısa süreli ve aralıklı olarak çalıştığı göz önünde bulundurulunca, danışmanlık müdahalelerinin etkisinin çabucak gözlenemeyeceği anlaşılacaktır.

Yukarıda açıklandığı gibi rehberlik hizmetlerinin değerlendirilme süreci, önemli bir aşamayı oluşturmakla birlikte, taraflara belli bir anlayışı kazandıran, bu bilgilerin sunulması hizmetidir. Bu bilgileri özetleyici ve bilgi verici bir düzenlemeyle sunmak, okul psikolojik danışmanın sorumluluğundadır. Psikolojik danışman, hizmetlerin değerlendirilmesi sonucu elde ettiği bilgileri, anlamlı değerlendirme verilerine dönüştürebilmelidir. Bilgilerin sunulması ile ilgili bazı yazılı dokümanlar olsa bile, bu boyut kişisel yaratıcılığa fazlasıyla izin vermektedir. Buna göre sunulan bilgilerin özetlenmiş, organize edilmiş olması, sunumun açık, mantıklı ve anlaşılır olması beklenmektedir. Ayrıca sunumun, herhangi bir önemli bilginin kaybına izin vermemek koşuluyla olabildiğince kısa olması temel ölçütlerdendir (Baker, 2000: 319).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Danışmanlık programlarının sunulmasına ve değerlendirilmesine verilen önemin artması, gelecekteki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik öngörülerden biridir. Danışmanlık alanında, özellikle son 20 yılda, danışmanlık hizmetlerinin hesap verilebilirliğinin artması ve sonuçları değerlendirme konusunda danışmanların daha fazla sorumluluk almaları yönünde bir talep artışı söz konusudur. Bu gelişme, danışana verilen hizmetin uygunluğunun, kuram ve varsayımlardan ziyade, danışanın gerçek ihtiyaçlarının ne ölçüde karşılandığının değerlendirmesini gerektirmektedir. Tarafsız ihtiyaç analizleri ve ihtiyacı karşılayacak programlar, danışmanların uygun hizmetleri sunmasını ve hizmetlerinden dolayı hesap verebilirliğini artıracaktır (Gibson & Mitchell, 1999:39-40). Bu öngörü başka uygulayıcılar tarafından da desteklenmektedir (Schmidt, 1999:323);

Öte yandan rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi ve taraflara iletilmesinin, psikolojik danışmanların profesyonel kimliğini de güçlendireceğine inanılmaktadır. Bu psikolojik danışmanların uzmanlık alanlarına karşı sorumluluk hissetmesi ve sunduğu hizmetlerle ilgili yeterli ve yetkin olması gerektiğine ilişkin etik kurullarla da dile getirilmektedir (Dollarhide&Saginak, 2003). Nitekim Gibson ve Mithcell, (1999;29) profesyonel bir psikolojik danışmanın sunacağı hizmet konusunda tam donanımlı olması ve hizmet verdiği grubun ihtiyaçlarına cevap verecek bilgi ve becerileri kazanmış olması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Yazarlar yine profesyonel bir psikolojik danışmanın, hem kişisel gelişimlerinin, hem de profesyonel gelişimlerinin bir parçası olarak, alanı ile ilgili en son bilgileri edinen ve kendini sürekli yenileyen bir tavrı benimsemiş olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu açıklamalara da dayanarak ülkemizde görev yapan psikolojik danışmanların hizmetlerinin gereği ve nispeten yeni bir gelişme olan

rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi ve taraflara sunulması konusunu bilgilerine ve uygulamalarına katmaları beklenir. Bu konuda alan uzmanlarının daha çok yayın yapması, hizmet içi programlarla psikolojik danışmanların bilgilendirilmesi ya da yükseköğretim kurumlarıyla işbirliğine dayanan destekleyici uygulamalar da diğer önerilebilecek uygulamalardandır.

Diğer yandan psikolojik danışman yetiştiren kurumlar da, kendi programlarını, yeni uygulamaları yansıtacak şekilde yenilemelidir. Amerika'da 1980'lerden itibaren yoğun bir şekilde, profesyonel psikolojik danışman kimliğinin güçlendirilmesi, danışman eğitim programlarının güncellenmesi ve yenilenmesi (akredite edilmesi) çalışmaları gündemi işgal etmiştir. Hatta 1980'li yılların başında oluşturmuş oldukları komisyonla (Council for Accreditation of Counselin and Related Educational Programs-CACREP) danışmanlık eğitim standartlarını ve bu mesleği yapmaya yetkin kişilerin sahip olması gereken minimum yeterlilikleri belirlemişlerdir (Baker, 2000:15-16). Ülkemizde de, son yıllarda, danışman eğitimi veren kurumların akredite edilmesi tartışılmaktadır (Doğan, 1999; Korkut, 2006). Bu yenileme çalışmalarında psikolojik danışmanlık alanındaki son gelişmelerin yansıtılması uygun olacaktır. Bu doğrultuda rehberlik hizmetlerin değerlendirilmesi ve taraflara iletilmesi konusunda bilgi vermeyi amaçlayan derslerin ve uygulamaların programa dahil edilmesi yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

- Baker, S. B. (2000). **School Counseling for The Twenty-First Century**. Third Edition. New Jersey: Pearson Education.
- Borders, L. D. & Drury, s.m. (1992). Comprehensive School Counseling Programs: A Review for Policymakers and Prastioners. **Journal fo Counseling and Development, 70**, 487-501.
- Brott, P. E. (2006). Counselor Education Accountability: Training the Effective Professional School Counselor. **Profesional School Counseling, 10** (2).
- Campbell, C. A. & Robinson, E. H. (1990). The Accountability and Research Challenge: Training Future Counselors. **Elementary School Guidance & Counseling, 25** (1). [onlive version].
- Doğan, S. (1999). Psikolojik Danışman Eğitiminde Akreditasyonun Gereği ve Bir model önerisi. **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 14**, 31-38.
- Dollarhide, C. T. & Saginak, K.A. (2003). **School Counseling in the Secondary School: A Comprehensive Process and Program**. USA. Pearson Education.
- Gibson, R. L. & Mitchell, M. H. (1999). **Introduction to Counseling and Guidance**. Fifth Edition, New Jersey: Prentice Hall International.
- Gysbers, N. C. (2004). Comprehensive Guidance and Counseling Programs: The Evolution of Accountability. **Professional School Counseling, 8** (1). [onlive version].
- Fairchild, T. N. (1993). Accountability Practices of School Counselors. 1990 National Survey. **School Counselor, 40**, (5), [onlive version].
- (1994). Time Analysis. Still an Important Accountability Tool: **The School Counselor, 41** (3).

- Fairchild, T. N. & Seeley, T. J.(1995). Accountability Strategies for School Counselor: A Baker's Dozen. **School Counselor**, **42**(5). [online version].
- Fairchild, T. N. & Zins, J. E. (1986). Accountability Practices of School Counselors: A National Survey. **Journal of Counseling and Development**, **65**, 196-199.
- Isaacs, M. L. (2003). Data-Driven Decision Making: The Engine of Accountability. **Professional School Counseling**, **6** (4).
- Korkut, F. (2006). Counselor Education, Program Accreditation and Counselor Education and Counselor Credentialing in Turkey. **International Journal For the Advancement of Counseling**. [online version]
- Lee, C. C. & Workman, D. J. (1992). School Counselors and Research: Current Status and Future Direction. **The School Counselor**, **40**, 15-19.
- M.E.B. (2001). **Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği**, 17 Nisan 2001. Resmi Gazete, Sayı:24376, s.2-23.
- Myrick, R. D. (1990). Retrospective Measurement: An Accountability Tool. **Elementary School Guidance & Counseling**, **25** (1). [online version].
- (2003). Accountability: Counselors Account. **Professional School Counseling**, **6** (3).
- Rhine-Winkler, M. C. & Wooten, H. Y. (1996). The School Counselor Portfolio: Professional Development and Accountability, **The School Counselor**, **44** (2).
- Schmidt, J. J. (1999). **Counseling in Schools: Essential Services and Comprehensive Programs**, Third Edition, Boston; A Viacom Company.
- Schaffer, J. L. & Atkinson, D. R. (1983). Counselor Education Courses in Program Evaluation and Scientific Research. Are Counselors being Prepared for the Accountability Press? **Counselor Education and Supervision**, **23**, 29-34.